Klimat- och näringslivsdepartementet

Havs- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se

Uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att se över indelningen i prövningsnivåer för vattenverksamheter

Regeringens beslut

Regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för att utforma prövningsplikten för vattenverksamheter på samma sätt som gäller för miljöfarliga verksamheter samt att se över och vid behov ändra eller komplettera förslagen till indelning i prövningsnivåer för vattenverksamheter som lämnats av Miljötillståndsutredningen i betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98).

I uppdraget ingår att

- analysera hur den nationella definitionen av vattenverksamheter och vattenanläggningar förhåller sig till verksamheter och åtgärder i bilaga 1 och 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) och om det även i fortsättningen finns förutsättningar för att låta definitionerna styra prövningsplikten för vattenverksamheter,
- bedöma vilka vattenverksamheter som i stället för granskningsplikt skulle kunna omfattas av en anmälningsplikt,
- ta ställning till behovet av undantag från tillstånds-, granskning- och anmälningsplikt, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Havs- och vattenmyndigheten ska när uppdraget utförs utgå från att det införs en ny tillstånds-, granskning och anmälningsplikt för vattenverksamheter med utgångspunkt från förslagen i SOU 2024:98.

Havs- och vattenmyndigheten ska inhämta synpunkter från länsstyrelserna, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). SMHI och SGU ska bidra med sina kompetenser vid framtagande av tröskelvärden för vattenverksamheter. Havs- och vattenmyndigheten ska även inhämta synpunkter och ha dialog med andra berörda myndigheter, branschorganisationer och andra relevanta aktörer.

Havs- och vattenmyndigheten ska under uppdragets genomförande hålla Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) informerat och beakta relevant pågående lagstiftningsarbete inom Regeringskansliet som är av betydelse för uppdragets genomförande.

Redovisningen ska innehålla en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar. Konsekvensutredningen ska bl.a. beskriva konsekvenserna för miljökvalitetsmålen Myllrande våtmarker, Ingen övergödning och Levande sjöar och vattendrag. I de fall myndigheten föreslår att kraven ska gå längre än EU-rätten kräver ska det redovisas särskilt med en beskrivning av vilka konsekvenser det medför för samhällets aktörer.

Uppdraget ska redovisas till regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 1 juli 2027.

Bakgrund

Prövningen av vattenverksamheter skiljer sig historiskt från prövningen av miljöfarliga verksamheter. För vattenverksamheter finns ingen lista över de verksamheter som är tillståndspliktiga utan grundprincipen är att alla vattenverksamheter kräver tillstånd och ska prövas av mark- och miljödomstol som första instans. Avsteg från denna grundprincip finns i form av möjligheter att anmäla vissa typer av vattenverksamheter samt ett generellt undantag från tillstånd och anmälan. Det innebär att en bedömning av hur miljön, andra allmänna intressen och enskilda intressen i det berörda vattenområdet påverkas av vattenverksamheten avgör om åtgärden ska tillståndsprövas, anmälas eller kan utföras utan vare sig tillstånd eller anmälan. I Miljötillståndsutredningens betänkande, En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess, finns förslag om nya prövningsnivåer som bland annat syftar till att anpassa systemet till de krav på tillståndsprövning som ställs inom EU och att samordna regelverken för

miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Förslagen speglar de krav som finns i bilagor till bl.a. MKB-direktivet.

I MKB-direktivet ges medlemsstaterna en möjlighet att på förhand fastställa kriterier och tröskelvärden avseende vilka verksamheter som alltid ska bedömas antas medföra betydande miljöpåverkan respektive vilka verksamheter och åtgärder som på förhand ska bedömas inte medföra en betydande miljöpåverkan.

Vad som anses utgöra en vattenverksamhet i svensk rätt utgår ifrån nationella definitioner i 11 kap. 3–4 §§ miljöbalken. Vattenverksamheter och vattenanläggningar, såsom dessa definieras, är därtill ofta en del av eller en förutsättning för att kunna bedriva eller genomföra en verksamhet eller åtgärd listad i bilaga 1 och 2 till MKB-direktivet.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till förslagen i SOU 2024:98 finns det ett behov av att ta ett större grepp än vad tidigare utredningar har gjorts och att anpassa indelningen och prövningsnivåerna för vattenverksamheterna både till verksamheter och åtgärder i MKB-direktivets bilaga 1 och 2 och till utredningens förslag till förändringar i prövningsnivåerna.

På regeringens vägnar

Romina Pourmokhtari

Julia Jourak

Kopia till

Finansdepartementet/BA, OFA
Klimat- och näringslivsdepartementet/BK, KL, NM
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet/DL, FJR
Kemikalieinspektionen
Länsstyrelserna
Naturvårdsverket
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Sveriges geologiska undersökning